

Млинівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1

Млинівської районної ради Рівненської області

**Матеріали на Всеукраїнський конкурс екскурсоводів
музеїв навчальних закладів
«Край, в якому я живу»**

**Сторінками історії
Млинівської школи №1**

2017

Текстовий опис оглядової екскурсії

I. Вступ

Експозиція музею історії Млинівської загальноосвітньої школи №1 розповідає про історію школи з періоду її заснування (24 жовтня 1854 р.) до наших днів.

Музей поділяється на відділи:

- Історія школи в царський період /1854р - 1920р./
- Польській період школи /1921 р - 1939р./
- Радянський передвоєнний період /1939р - 1940р./
- Школа в період німецької окупації / 1941р - 1944р./
- Радянський післявоєнний період /1944р - 1990р./
- Школа в роки незалежності
- На межі тисячоліть

Музей заснований у 2003 р. Експонати музею зібрані учнями, вчителями, колишніми випускниками та громадськістю селища Млинів. Музей школи співпрацює з Млинівським краєзнавчим музеєм, районною бібліотекою, Млинівським державним архівом.

Музей займає 2 спеціально оформлені кімнати. На стендах і у вітринах містяться експонати кожного відділу. Серед них є й оригінальні (близько 40). Це свідоцтва про освіту, грамоти, медалі, значки, підручники, альбоми, журнали, різні шкільні речі, документи, фотографії.

При музеї працюють екскурсоводи, які проводять як загальні, так і тематичні екскурсії, постійно діючий лекторій, влаштовуються зустрічі з випускниками, діє пересувна виставка. Екскурсія починається в першому залі від стенду «Школа в царський період», продовжується за матеріалами I та II зали, завершується матеріалами стенду «Школа в період незалежності». Екскурсія триває 35 хв.

Тематичні екскурсії: «Вчителі та учні школи на фронтах Другої світової війни», «Випускники школи – видатні особистості», «Історії шкільних родин».

II. Основна частина

ЦАРСЬКИЙ ПЕРІОД /1854 - 1920 рр./

"Хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього"

Ці слова українського поета Максима Рильського стали прологом до написання історії та створення музею Млинівської середньої школи №1.

Нашій школі в 2014 році виповнилося 160 років. Вона є найдавнішою в області.

З архівних документів ми дізналися, що школа в Млинові була побудована в 1854 році. На початку 20 століття школа називалась двокласне парафіяльне училище, у якому діти навчалися впродовж п'яти років.

Приміщення школи знаходилося на тому самому місці, де й нинішня одинадцятирічка. Це був одноповерховий цегляний будинок. Зі свідоцтва про освіту, виданого учневі, випускнику двокласного парафіяльного училища 1909 року, ми дізналися, що тоді учні вивчали такі предмети: читання, співи, малювання, каліграфія, слов'янська мова, а також два рази на тиждень Закон Божий, що викладав місцевий священик.

Всі підручники були написані російською мовою, а українська рідна мова була заборонена.

Під час Першої світової війни, у вересні 1914 року, на території Млинова йшли важкі бої між австрійськими та російськими військами. Школа була повністю зруйнована. Дітей навчали до 1920 року в будинку священика. Про цей період історії ми багато довідалися від

колишньої учениці, столітньої бабусі Насті Савицької-Захарчук.

ПОЛЬСЬКИЙ ПЕРІОД

З березня 1921 року Млинів за Ризьким мирним договором увійшов до Польщі. Польський уряд проводить політику примусової полонізації населення. Офіційною стає лише польська мова.

З 1926 по 1932 у Млинові будується нове приміщення школи (нині головний корпус). Школа стає семирічною. У школі в цей час працює 10 вчителів. Зі свідоцтв випускників польської школи різних років ми бачимо, що в школі вивчалися такі уроки, як релігія, польська мова, руська мова, математика, хімія, співи, географія, історія, фізика, малювання, ручна праця та фізкультура. Всі уроки викладалися лише польською мовою, а рідну українську мову вивчали лише раз на тиждень. Велика увага зверталася на поведінку учнів. Порушників дисципліни і неслухняних учнів карали фізично.

В школі навчалися учні не лише з Млинова, а й з Корит, Дорогостаїв, Підгайців та інших навколишніх сіл. Діти з віддалених сіл винаймали квартири, бо гуртожитку не було. На фото ми бачимо випускників та вчителів різних років (1930, 1931, 1936, 1938р). Зі спогадів випускників польського періоду видно, що життя учнів було цікавим. Різноманітні позакласні заходи, екскурсії, подорожі по Ікві на байдарках, відзначення свят Нового року, Дня Незалежності, випускних вечорів, участь в різноманітних гуртках: співочому, драматичному, «Вмілі руки», у годинах за інтересами - все це спрямовувало дітей на чесну і благородну діяльність.

В школі тоді навчалися діти різних національностей. Це поляки, українці, чехи, євреї. З великою повагою випускники польської школи згадують директора школи Едварда Новака, вчителя Генріка Порусевича та інших.

Велику допомогу у вивченні цього періоду історії школи нам надали колишній учень Мельничук М.І., який проживає у Росії, Ірена Малінська-Шмідтова, що проживала у Чехії. Не забував школу і млинівчанин Мунт Іван Миколайович (випускник 1939р.) нині покійний. З 1947 року по 2002 рік проживав у Голландії. Його доля склалася не просто: воював у складі польського війська проти фашистів, потім Італії, Англії, Голландії. 20 років працював у шахтах, але рідних країв не забував. Коли його родина неодноразово приїздила в Млинів, він завжди відвідував нашу школу, надаючи їй матеріальну допомогу

/1939- 1944рр/

Восени 1939 року західноукраїнські землі були приєднані до УРСР. Вперше за багато століть українці з'єднались в межах єдиної України. Усі діти шкільного віку сіли за парти. Навчання в школі почали проводити українською мовою за новими планами і програмами безплатно. Але мирне життя жителів Млинова було перерване нападом фашистської Німеччини на СРСР.

Вже 24 червня 1941 року Млинів було окуповано німецькими військами. Приміщення школи вони перетворили на комендатуру, там же знаходилось і гестапо.

В цей важкий час по-різному склалися долі випускників школи довоєнного періоду. Багато хто із зброєю в руках боровся з ворогом на фронтах війни і поліг смертю хоробрих. А випускник школи 1940 року Віктор Безценний за мужність і героїзм, виявлені під час форсування Дніпра у 1943 році, ув удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

Інші випускники включились у національно-визвольну боротьбу і в складі військових формувань ОУН-УПА відстоювали незалежність рідної матері України.

Радянський післявоєнний період /1944-1990 рр./

За роки війни школа дуже постраждала. Було зруйновано другий поверх, більшість вікон були забиті фанерою і дошками. Взимку в класах учні навчалися у верхньому одязі, у завірюху через вікна у класи залітав сніг. У школі навчались у дві-три зміни. Не вистачало підручників, зошитів. Однією книгою користувалося 15 учнів.

Першим директором після війни був Зайцев В.П. (делегат наради вчителів у Львові). З 1947 року семирічна школа стала десятирічною. Перший випуск відбувся 1949 року. Директорами школи в цей період були Бугорський, Левківський В.Я., Тітенко М.Д., Харченко Г.П., Тростяничук О.Ф., Пулінець О.С. З 40-х до 80-х років працювала в Млинівській школі вчителька російської мови і літератури Трохимець Л.М., яку з любов'ю і понині згадують її колишні учні. Усі вчителі намагались якнайкраще навчати дітей, розвивати їх як особистість, виховувати працюючими, добрими, гуманними, патріотами своєї Батьківщини, підкреслюючи, що вона починається з рідного порога, з рідної хати. Найдовше очолював педагогічний колектив Млинівської СШ №1 Вальчун Степан Андрійович, з 1964 року по 1990 рік. Під керівництвом директора школи Вальчуна С.А. було створено школу вчителів-новаторів, які досягли значних успіхів у навчанні і вихованні учнів.

РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

За роки незалежності школа змінила свій вигляд. За матеріальної допомоги батьків, учнів та спонсорів зроблено капітальний ремонт класів. Для покращення методичної роботи в школі створено методичний кабінет. Переоформлені класикабінети української мови і літератури, історії, біології, географії, зарубіжної літератури, створено комп'ютерний клас.

Вже протягом десяти років проводиться збір матеріалів про історію нашої школи. На основі цих матеріалів написана і видана історія школи і створений музей.

В школі все робиться для того, щоб вона була охайною і затишною.

З матеріалів вітрин і стендів видно, що в школі приділяється увага вивченню народних ремесел, сімейних національних традицій, свого родоводу.

На численних фотографіях відображені шкільні свята, які проводяться в усіх класах щорічно, а також є загальношкільними. З матеріалів вітрин також видно, що в школі створено добровільну дитячу організацію "Козацька республіка" з учнів 5-9 класів.

Шкільна газета "Оріон" вже декілька років підряд висвітлює найбільш важливі проблеми школи і видається за сприяння редакції районного часопису "Гомін".

Також в школі надається велике значення гуртковій діяльності учнів. Хоровий, драматичний гуртки є неодноразовими призерами районних та обласних конкурсів.

А добровільна дитяча пожежна команда "Іскра" два роки була призером в республіці.

Школу з 1990 року по 1997 рік очолювала директор школи Король Ірина Сергіївна, а з 1997 по 2006 рік - Шинкар Валерій Андрійович, з травня 2006 року – Котуза Алла Миколаївна, з серпня 2014 року – Шевчук Оксана Іванівна.

ВОНИ ВЧИЛИСЬ В НАШІЙ ШКОЛІ

На цих стендах ми бачимо випускників нашої школи. Тисячі учнів вирушили з нею у життєвий вирій за 160-річний період її історії, залишивши в невидимих духовних нішах гамірне відлуння дитинства. Кожен учень - це неповторна доля. Це - історія написана самими учнями. Всі вони достойні похвали за свою працю, яку вони

внесли в розбудову нашої країни.

Але деякі досягли особливо високих вершин. Це випускник 1949 року Варійчук Мілій Іванович, випускник 1951 року Демидюк Микола Севастьянович - доктор геологічних наук, Опейда Йосип Олексійович, випускник 1958 року - доктор хімічних наук, лауреат Державної премії 1993 року, директор інституту фізичної хімії в Донецьку. Юрій Загорський (Залета), випускник 1958 року - письменник, поет, автор книг "Хто витримав спеку", "Липнева ніч", "Обеліски" та інші.

Деякі випускники нашої школи - це люди героїчних професій. До них можна віднести випускника 1976 року, Большого Віктора Анатолійовича, який два роки служив у Афганістані в складі контингенту радянських військ. Душмани за Большого давали 270 тис. афганів. Віктор Анатолійович був декілька разів поранений. Старший лейтенант Большой за відвагу, проявлену під час війни нагороджений орденом. Нині Большой В.А. підполковник у відставці, працює юристом.

Шепель Сергій Іванович, випускник 1966 року - кандидат геофізичних наук, член Другої Антарктичної експедиції. Наші випускники Вадим Балас і Микола Муляр удостоєні високого звання заслужених працівників культури України, Аврусевич Василь, випускник 1959 року - заслужений артист України. Заслужені лікарі - Беля Марія Миколаївна, Федіна Зіна Йосипівна, Плисюк Ірина Василівна, вчителі - Чернушко Андрій Парфенович, Гзило Неля Миколаївна, Кавецька Тамара Борисівна, Бернійчук Раїса Андріївна та багато інших.

Випускники нашої школи - це люди різного віку і різних професій. Відсвяткувала Млинівська СШ№1 свій 140-річний, 145-річний, 150-річний, 155-річний та 160-річні ювілеї. Школа старається вписуватися у сучасні освітянські ритми.

Завдяки батькам та спонсорам змінюється зовнішній вигляд одинадцятирічки, поліпшуються умови праці педагогів і навчання школярів.

Одним із щедрих благодійників школи №1 стала сім'я колишнього учня, випускника 1939 року Івана Мунта. Його донька Ліда та зять Хенк Доннерси упродовж останніх п'яти років надавали постійну фінансову допомогу навчальному закладу. За їхні кошти обладнано і відкрито комп'ютерний клас. Вагомий їх внесок у створення музею школи, побудову внутрішкільних приміщень, які поліпшили умови перебування учнів у школі. А всі члени родини Доннерсів, незважаючи на те, що проживають у далекій Голландії, побували у школі, де навчався їх батько.

Такі тісні зв'язки школи із родинами учнів і випускниками стали традиційними. Млинівська ЗОШ №1 є храмом науки для її випускників, щирим і добрим спогадом про їх дитинство та юність.

III. Висновок.

У Книзі відгуків відвідувачі музею залишають свої відгуки. Переважно це випускники нашої школи, котрі дякують за те, що матеріали музею дозволяють їм перенестись в світлі і щасливі шкільні роки. Наведемо кілька останніх записів:

«Дякуємо за те, що зберігаєте чисту і святую пам'ять своєї школи, а з тим і свого краю. Це те, що формує добру, порядну людину, своїм серцем прив'язану до рідної землі. Низький уклін Вам за це.

Працівники ЦК профспілки працівників освіти і науки України С.В. Куцій, П.А. Свиридова, В.Й. Клименко. 16.06.2006 р.»

«Висловлюю подяку адміністративно-навчальному закладу за організацію

роботи музею та керівнику музею Логвинюк Ользі Степанівні. Бажаємо творчих пошуків у збереженні традицій, історії рідного краю. Відзначаю високу підготовку учнів-екскурсоводів. Гарної вам праці.

Головний спеціаліст управління освіти і науки К.Онищук. 26.04.2007р.»

«Дуже вдячні учням екскурсоводам та всьому педагогічному колективу за прекрасну екскурсію, чудовий багатий матеріал, цікаву розповідь. Це все вражає. Бажаємо і надалі творчих успіхів і здоров'я.

Вчителі гімназії м. Костопіль. 15.05.2010 р.»

«Приємно здивовані і вражені шкільним музеєм. Ніколи не думали, що наші школярі здатні на таку корисну та історичну справу. Велика дяка і низький уклін учнівсько-педагогічному колективу школи за їх благородну роботу.

Працівники ТРК м. Дубно. 22.09.2014р.»

Додаток

Приклади запитань до слухачів

1. Коли заснована школа?
2. Які предмети вивчалися?
3. Хто очолював школу в різні періоди?
4. Яких відомих випускників запам'ятали?
5. Коли було побудовано нове приміщення школи?

Фотовернісаж

